

Силабус курсу

Екологічна безпека

Освітній ступінь – бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)»

Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 3 рік, 5 семестр

Компонент освітньої програми: вибірковий

Дні занять: згідно з розкладом занять

Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

Доктор біологічних наук, доцент **Грицак Людмила Русланівна**

Контактна інформація

hlr727272@tnpu.edu.ua 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Екологічна безпека» належить до циклу професійної підготовки, метою якої є формування у здобувачів освіти ґрунтовних знань щодо сукупності певних властивостей навколишнього природного середовища та створюваних цілеспрямованою діяльністю людини умов, які впливають на рівень екологічної безпеки та на збереження здоров'я людей. Опанування цих знань дозволить студентам ідентифікувати види небезпек, явища та процеси, що їх спричиняють; науково обґрунтовувати допустимі навантаження на об'єкти довкілля; освоїти методики розрахунку інтегрального ризику екологічної безпеки регіонів України, оцінки ризику смертності населення України; екологічного ризику застосування пестицидів, важких металів тощо. Це дозволить *сформувати* систему знань, умінь і навичок, які дозволятимуть вирішувати практичні завдання пов'язані із розробленням шляхів збереження здоров'я людей, у тому числі, які би виключали віддалені наслідки для теперішнього і наступних поколінь.

Зміст дисципліни «Екологічна безпека» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), норм і традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Тема	Результати навчання
Змістовий модуль 1. Екологічна безпека: огляд проблеми		
1	ТЕМА 1 Поняття про екологічну безпеку, її риси та напрями дослідження	<i>Знати суть, об'єкт, принципи та напрями досліджень екологічної безпеки. Вміти пояснювати предметну сферу дослідження екологічної безпеки, а також її складових</i>
2	ТЕМА 2. Законодавча та нормативно-правова база національної та міжнародної екобезпеки	<i>Знати сукупність державних заходів (правових, економічних, технічних тощо), спрямованих на підтримання рівноваги між її екосистемами та антропогенним і природним навантаженням, розроблення механізмів оздоровлення й запобігання деградації довкілля, піклування про здоров'я людей</i>
3	ТЕМА 3. Релігійні та класово-економічні аспекти екологічної кризи, що спричинили явище екологічної небезпеки для людства	<i>Знати релігійні та класово-соціальні, а також інші аспекти виникнення екологічної кризи, що спричинили явище екологічної небезпеки</i>

4	ТЕМА 4. Демографічна проблема як джерело екологічної небезпеки	Вміти визначати відстань життєвий потенціал окремої людини та населення в цілому
5	ТЕМА 5. Сутність і джерела екологічних ризиків	Вміти оцінювати екологічний ризик та управляти ним
Змістовий модуль 2. Залежність екологічної безпеки від стану геосфер		
5	ТЕМА 6. Екологічна безпека атмосфери як визначальний фактор існування людства	Знати вплив забруднень на екологічні особливості атмосфери та здоров'я людей
6	ТЕМА 7. Стан гідросфери як фактор сталого існування людства	Знати нормативні вимоги до якості води. Вміти визначати необхідний ступень очищення стічних вод
Змістовий модуль 3. Державна система управління екологічною безпекою		
7	ТЕМА 8. Державна система забезпечення екологічної безпеки на рівні продовольчої сировини і харчових продуктів	Знати методологію гігієнічного нормування ксенобіотиків у харчових продуктах і критерії безпеки харчових продуктів
8	ТЕМА 9. Основні вимоги екологічної безпеки при виробничо-господарській діяльності	Знати токсико-гігієнічну характеристику металічних забруднень. Вміти розробляти заходи щодо зменшення вмісту катіонів важких металів у харчових продуктах
9	ТЕМА 10. Пестициди, антибіотики та гормональні препарати у харчовій сировині	Мати уявлення про токсико-гігієнічну характеристику пестицидів, антибіотиків та гормональних препаратів та технологічні способи зниження їх залишкових кількостей у харчовій продукції
10	ТЕМА 11. Система техніко-технологічного управління безпекою сучасного промислового виробництва	Знати про систему оцінки екологічної безпеки промислового виробництва. Вміти здійснювати оцінку екологічної безпеки промислового виробництва на регіональному рівні

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 6	Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
ФК 2	Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних комплексів.
ФК 11	Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.
ФК 15	Здатність використовувати знання теоретичних основ краєзнавства для оцінки природних умов, розвитку економіки, населення та соціальної сфери рідного краю
ПРН 3	Розуміє основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих їх компонентів; причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них; наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства.
ПРН 4	Знає просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях; усвідомлює зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників.
ПРН 10	Вміє установити взаємозв'язок між тенденціями розвитку населення та усіма підсистемами суспільства й природним довкіллям, пояснювати тенденції розвитку населення, розробляти заходи стосовно регулювання демографічних, міграційних, розселенських, етнічних процесів, формування людського потенціалу територій.

Літературні джерела

1. Димань Т.М., Мазур Т.Г. Безпека продовольчої сировини і харчових продуктів: підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 520 с.
2. Грицак Л.Р. Екологічна безпека: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності “Екологія, охорона навколишнього середовища” стаціонарної та заочної форм навчання. Тернопіль : видавництво ТНПУ, 2015. 165 с.
3. Димань Т.М., Барановський М.М., Білявський Г.О. Екотрофологія. Основи екологічно безпечного харчування: навч. посіб. Київ : Лібра, 2006. 320 с.
4. Дорогунцов С.І. та ін. Системно–динамічні заходи управління безпекою еколого–економічних систем. *Доповіді національної АНУ*. 2000. № 7. С. 196–202.
5. Дорогунцов С.І., Ральчук О.М. Управління техногенно- екологічною безпекою у парадигмі сталого розвитку. Наукове видання. Київ, 2001. 174 с.
6. Голік Ю.С., Войтенко А.В., Ілляш О.Е. Законодавство Європейського Союзу у сфері охорони навколишнього середовища: Навчальний посібник. Полтава : «Оріяна», 2009. 170 с.
7. Запольський А.К., Салюк А.І. Основи екології. Київ : Вища школа, 2001. 358 с.
8. Качура І.В. Радіаційні фактори екологічної безпеки. *Довкілля та здоров'я*. 2002. № 4. С. 39–42.
9. Лісовський С. Проблеми екологічної безпеки в системі національної безпеки в Україні (економічні і географічні аспекти). *Краєзнавство. Географія. Туризм*. 2000. № 19. С. 6–7.
10. Методологія дослідження екологічної небезпеки. *Екологічний вісник*. 2003. № 3–4. С. 8–9.
11. Надточій П.П., Мислива Т.М. Екологічна безпека: Навчальний посібник. Житомир : Видавництво «Державний агроекологічний університет», 2008. 284 с.
12. Хилько М. І. Екологічна безпека України: Навчальний посібник. Київ, 2017. 217 с.
13. Шмандій В.М., Некос В.Ю. Екологічна безпека: Підручник для студентів екологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2008. 436 с.
14. Яцик А.В. Екологічна безпека в Україні. Київ : Генеза, 2001. 216с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час модульних контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час виконання лабораторних завдань на заняттях.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-5) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 2 (теми 6-7) усне опитування, тести, завдання	20
Модуль 3 (теми 8-11) усне опитування, тести, завдання	30
ІНДЗ (реферат)	20

Вид підсумкового контролю – залік

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для модульних контролів
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE